

● SAHİBİ :

TÜRKİYE İSLÂM
ENSTİTÜLERİ TALEBE
FEDERASYONU ADINA
GENEL BAŞKAN

Cahid BALTACI

● YAZI İŞLERİ
MÜDÜRÜ

İsmail L. ÇAKAN

BU SAYIDA

ÜÇ AYLAR	İslâm MEDENİYETİ
İKİNCİ BEŞ YILLIK PLÂN VE DİN EĞİTİMİ	Ali ŞAFAK
CEMİYETLERİN TEKÂMÜL SIRRI (Şiir)	Ali Ulvi KURUCU
ÖLÜMDEN SONRAKI HA- YAT	Ebu'l Â'lâ el-MEVDÜDİ Terc. Hasan ÇELİKKAYA
İSLÂM'DA İŞÇİ - İŞVEREN MÜNASEBETLERİ	Osman ŞEKERCİ
NE GÜZEL (Şiir)	Muhsin İlyas SUBAŞI
EBU'L HASAN EL-HUSRÎ ...	Dr. A. Suphi FURAT
REGÂİB KANDİLİ (Şiir) ...	Lut KAN
İSLÂM MEMLEKETLERİN- DE EĞİTİM VE KÜLTÜR PROBLEMİ	Prof. M. Z. A. el-ANSARİ Terc.: İbrahim CANAN
İSLÂM'DA FERTLERİN HU- KUKU	Abdülkadir ÜDEH Terc.: Mahmud ÖZAKKAŞ
RUBÂİ	Dr. Cahid ÖNEY
ED-DEBÜSİ EBU ZEYD AB- DULLAH	Dr. Yusuf Ziya KAVAKÇI
GİZLİ ÂHENK (Şiir)	S. Arif EMRE
TÜRKLER NASIL MÜSLÜ- MAN OLDULAR?	Tahsin ÜNAL
OSMANLI MİMARLIĞI VE SANATLARIN BİRLEŞMESİ	Cevat ÜLGER
AYASOFYA'M (Şiir)	Nuri BAŞ
DİNSİZLİĞİN TAHRİBÂTI ...	Ali Rıza TEMEL
TANIŞALIM	M. Said ÇEKMEGİL
SUALLERE CEVAPLAR	Gazi MERT
ONLAR BÖYLEYDİ	Hilmi KURTULUŞ
RADYOLARIMIZ	Edip ÖZİŞİK
BÜYÜK BAYRAM	İsmail LÜTFİ
Prof. MUSTAFA EL-ZERKÂ İLE BİR MÜLÂKAT	Mustafa BİLGE Mahmud ÖZAKKAŞ

İDAREHANE

Türkiye İslâm Enstitüleri Talebe Federasyonu Genel Merkezi
Nuruosmaniye Caddesi No: 82/2
Tel. : 22 46 02

CAĞALOĞLU — İSTANBUL

Haberleşme ve Havale Adresi :
İSLÂM MEDENİYETİ, P.K. : 1315

SİRKECİ

TEMSİLCİLERİMİZ

Ankara: T.İ.H.O.M.C.F. Genel Başkanı: Mehmet KARAMAN
Kayseri: T.İ.E.T.F. İkinci Başkanı: İmdat N. NURSAÇAN
Konya: T.İ.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk.: Ahmet FİDAN
İzmir: T.İ.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk.: Orhan ÇETİN

TEKNİK KADRO

Dış Münasebetler : Mahmut ÖZTÜRK
Sekreter : Ressam :
Erdoğan ATAK Gürbüz AZAK
Dizgi ve Baskı : F A T İ H M A T B A A S I — İSTANBUL
Yıl : 2 — Sayı : 14
Basıldığı tarih : 15 Eylül 1968

ABONE

İLÂN TARİFESİ

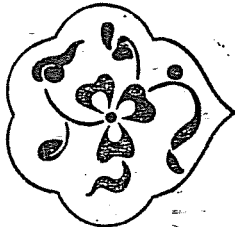
Yıllık : 12 sayı, 30 TL. Dış Kap.: 2 renk 2.500 TL.
Tek renk: 2.000 TL.
Altı Aylık : 6 sayı, 15 TL. İç Kapak: 2 renk 1.500 TL.
Öğrencilere % 20 tenzilât yapılır. Tek renk: 1.000 TL.
Yabancı memleketlere iki katı. Renkli ilân sahifesi :
Tamamı : 1.200 TL.
1/2 : 750 TL.
1/4 : 400 TL.
1/8 : 250 TL.

Bir sayısı: 250 Kuruş.

Mecmuamızdaki yazılar me'haz gösterilmeden alınmaz.
Gönderilen yazılar basılsın basılmasın iade edilmez.

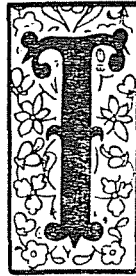
Haber·Röportaj·Gezi·Aktüalite

Röportaj :
Mustafa Bilge
M. Özakkaş

İslâm Fıkhı Ansiklopedisi Baş Uzmanı

Mustafa El-Zerkâ İle Bir Mülâkat

Türkiye'de hususiyile İstanbul'da yaz yatilini geçirmek için gelen Prof. Dr. Mustafa el-Zerkâ'yı kalmakta olduğu otelinde bir gurup genç müslüman arkadaşlarımızla ziyaret ettik. Bu büyük İslâm âlimi bizi İslâma has misafirperverlikle karşıladı. Kendimizi tanıttık, «genç müslüman kardeşleriyle iftihar ettiğini» söyledi. Türkiye intibalarını selis bir arapça ile anlatıyordu. Bir ara İslâm âlemindeki çalışmalarını anlatırken «İslâm Fıkhı ansiklopedisi» nin hazırlanmakta olduğunu söylediler. Bu hepimizin dikkatini çeken bir mevzu idi. Hemen sorularımızı sıraladık:

— «İslâm Fıkhı ansiklopedisi» fikri ne zaman doğdu?

— Paris Sorbon Üniversitesi Hukuk Fakültesine bağlı «Şark Hukuk Sistemleri» kürsüsü vardır. 1951 senesi temmuz ayında Lâheydeki Beynelmîlel kurulun davetiyle «İslâm Fıkhı Haftası» tertiblenmişti. Bu hafta zarfında İslâm Fıkhının çeşitli mevzuları üzerinde konferanslar verildi.

Sonunda kongre, «İslâm Fıkhı Ansiklopedisi» nin hazırlanması için tarihi kararını aldı.

1 — İslâm Fıkhı Prensiplerinin teşri hukuk bakımından vaz geçilmez büyük bir kıymeti vardır.

2 — Bu büyük Fıkh sisteminde mevcut fıkhî mezhep ihtilâfları; anlayışlar; malûmat ve hukukî asıllardan müteşekkil bir büyük servete bağlıdır. Ve bu ihtilâflar ile İslâm Fıkhı, yeni hayatın ve bu yeni hayatın ihtiyaçlarının hepsine cevap vermeye muktedirdir.

«İslâm Fıkhı Haftasına» katılan kongre azaları, bu büyük fıkhın kaynaklarına inmek kolay olsun diye yepyeni bir eser ortaya koymak için bir komisyon teşkil etmeyi düşündüler. Bu yeni eser, İslâm hukukunun esaslarını modern üslûba uygun olarak veren bir ansiklopedi şeklinde olacaktı.

İşte Pariste akdedilen «İslâm Fıkhı Haftası» kongresinin gerçekleştirilmesini istediği bu fikir, «İslâm Fıkhı Ansiklopedisi» nin çekirdeğini teşkil etti. Ve ilk olarak 1955 yılında Suriye - Şam Şeriat Fakültesinde bu iş için hususî bir komisyon

kuruldu ve böylece bu hayırlı işe başlanıldı.

— İslâm hukuku kendine has metodlarla müdevven bir hukuk sistemidir. Acaba ne gibi faydalar düşünülerek Ansiklopedik bir tarzda tekrar yazılmasına ihtiyaç görülmüştür. Ve dünya hukuk âleminde büyük tesirleri olacak mıdır?

— Önce, sualinizin ikinci bölümünü cevaplandırayım. Bugün Hukuk çalışmaları ve Hukuk ilmi, en güzel Hukuk nazariyelerinden ve adalete en yakın görüşlerden; zamanımızdaki hükmi icthadlar ve genel hukuk yönelimi istifade etsin diye kanunlar ve nizamlar arasında mukayeseye dayanır. Şüphe yok ki İslâm Fıkhı, beşer tarihinin tanıdığı en zengin Hukuk sistemidir ve bu hukuk nizamı, üzerinde çalışmaya ve mukayeseye en lâyık hukuktur. Hususiyile İslâm dünyasında bu hukukun ehemmiyeti büyüktür. Zirâ asırlarca İslâm ülkelerini birbirine bağlama fonksiyonunu yerine getirmiştir.

Şimdi sualinizin birinci bölümüne dönelim. Zamanın değişmesi, kültür ihtiyaçlarının ve üsluplarının gelişmesi ile elimizdeki Fıkh ve onda bulunan mükemmel esaslar, icthad dehâları, muhkem hukukî nazariyeler ve sonsuz kıymeti haiz yüksek kanun ve prensipler, dünya ve islâm hukukçularının nazarlarından ve tedkiklerinden uzak kalmıştır. Bunun da sebebi, hâlâ eski tertib ve uslubda müdevven oluşu ve ana kaynaklardan çoğunda ibârelerin, bu gün zor anlaşılacak bir tarzda bulunuşudur. Aynı zamanda bu mevzuda yani İslâm hukuku mevzuunda mütehasıs olmayanlar için tedkiki ve istifade edilmesi imkânsız bir halde oluşudur. Hayat şartlarının zorlaşması, ihtiyaçların çoğalması ve çeşitli ilim dallarının ortaya çıkması hukuk araştırmacılarının dahi bu hukuk sistemine müracaat edebilecek zamanlarını daraltmıştır.

— Ansiklopedi muhteva bakımından nasıl hazırlanacak ve İslâm Fıkhının anlaşılması yönünden ne gibi kolaylıklar sağlayacaktır?

— Gayemiz, İslâm Fıkhının esaslarını kolaylaştırmak ve tesadüf edilen zor ifâdeleri anlaşılır bir hale getirmektir. Bu arada şunu da ifade edeyim ki, ansiklopedi maddelerini yazanlar kendi şahsî görüşlerini buraya eklemeyecekler, ana kaynaklardan olduğu gibi aktaracaklardır. Bu arada gereken yerlerde mezhep ihtilâflarına ve icthadlara işaret edilecektir. Sonra da, İslâm Hukukunda fikhî mevzulara delâlet eden istilâhlar harf sırasına göre dizilecektir.

Meselâ, sirkat - hırsızlık kelimesi «sin» harfi altında incelenecektir. Böylece İslâm Fıkhına müracaat etmek isteyen hukukçu mütehasıs veya sâdece meraklı bir kimse olsun herkes kolaylıkla lügattan bir kelime bulur gibi öğrenmek fırsatını elde edecektir.

○ kuyucu lügata, istediği kelimenin o dildeki manasını bulmak için bakar, Fıkh Ansiklopedisinde ise o kelimenin altındaki şer'î hükümleri, mezhep ihtilâflarını, fikhî reyleri bulur. Aynı zamanda bu malûmatın hangi ana kitaplardan alındığı da gösterilir ki, icabında o ana kitaba da bakılabilir.

— «İslâm Fıkhı Ansiklopedisi» kaç cild olacaktır?

— Bu «İslâm Fıkhı Ansiklopedisi» nin şimdiden

30 büyük cild veya daha fazla olacağı tahmin edilmektedir. Zira bu Ansiklopedi, İslâm Fıkhının İbâdât muamelât, cinâyât (ceza), ukûbat, kaza, borçlar hukuku, siyasi hukuk ve nikâhtan mirasa kadar bugün «Ahvâl-i Şahsiyye» ismi altında bilinen aile hukukunu da ihtivâ edecektir.

— Eserin hazırlanmasında nasıl bir usul takip edilmektedir?

— İlk olarak maddelerin hazırlanmasında «mürasele» yolunu seçtik. Yâni İslâm âleminin her tarafında bulunan fikh âlimlerine ansiklopedi için maddeler yazılması teklif edilmiş ve bu yoldan elimize hazırlanmış çeşitli maddeler gelmiştir. Ancak bu durumda Kuveyt'den İslâm âleminin çeşitli bölgelerinde bulunan Fıkh âlimleriyle maddelerin çeşitli tashih ve ilâveleri sebebiyle karşılıklı yapılan yazışmalar çalışmalarımızın ağır yürütmesine sebep olduğu anlaşılmıştır. Türkiyeye gelmeden az önce Kuveyt Evkâf Vezâreti alâkâlılarıyla yaptığımız bir toplantıda «İslâm âleminin çeşitli bölgelerinden seçilecek Fıkh âlimlerinin Kuveyte dâvet edilmesi» kararı verilmiştir. Böylece daha seri bir çalışma yapacağımızı tahmin ediyorum.

— Eserin basılmasında takip edeceğimiz yol hakkında bize malûmat verir misiniz?

— Ansiklopediyi tab'a henüz başlamadık. Bu hususta takip edeceğimiz yol, Ansiklopedi hazırlamada en son usul olan şu tarzdır. Evvelâ bir kaç maddenin, tecrübe baskısı adı verilen muvakkat tab'ını yapıp bütün Fıkh âlimlerine göndereceğiz. Onlardan gelecek olan mütalea, tenkid ve her türlü izahlar, esas baskının hazırlanmasında önemli ve nihai rolü oynayacaktır.

— Sizin, Ansiklopedi hazırlamadaki hizmetinizi anlatır mısınız?

— Ben, ilk olarak 1955 yılında Şamda kurulan Ansiklopedi hazırlama heyetinin bir azasıydım. Kuveyt hükümetinin bu işi deruhte etmesi üzerine «Ansiklopedi uzmanı» olarak Kuveyt hükümeti tarafından Kuveyte dâvet edildim.

— Son bir sorumuz daha var. Ansiklopediyi hazırlama işinde Türkiyede mevcut Fıkh âlimleriyle de teşriki mesai yapmayı düşünüyor musunuz?

— Ooo tabii. Bu Ansiklopedi bütün müslümanların müşterek gayreti ve hizmeti ile meydana gelecektir. Kuveyt'e dönüşümde isimlerini verdiğiniz ve ya göndereceğiniz Türk Fıkh âlimlerine Ansiklopedinin bazı maddelerini hazırlamaları için yazılı olarak kendilerine ricâ edeceğiz. Ansiklopedinin hazırlanmasında yararlı olacağına inandıklarımızı Kuveyt'e dâvet edeceğiz.

— Bu konuda söyleyeceğiniz başka şeyler var mıdır?

— Daha önce yaptığımız izahlardan anlaşılacağı üzere «İSLÂM FIKHI ANSİKLOPEDİSİ» fikren büyük bir iş olduğu gibi onu gerçekleştirilebilir de hukuk dünyasında âlem şumul bir başarı ve ölmez bir hizmet olacaktır İnşallah. Bizden bütün gücümüzle çalışmak.. Allah yardımcımızdır.

Bu çok önemli çalışmalarında Allahın kendilerine ve bütün İslâm âleminde yardımcı olması dilediğimizi belirterek ayırdık...